

ingediend op **1337** (2021-2022) – Nr. 6
13 juli 2022 (2021-2022)

Amendementen

voorgesteld na indiening van het verslag

op het ontwerp van decreet

over de instroom en het optimaliseren
van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs
en overige organisatorische aspecten
van het hoger onderwijs

Documenten in het dossier:

- 1337** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4: Verslag van de hoorzitting
- Nr. 5: Verslag

**Vlaams
Parlement**

AMENDEMENT Nr. 15

**voorgesteld door Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers,
Jan Laeremans en Chris Janssens
na indiening van het verslag**

Artikel 14

In de voorgestelde tekst van artikel II.188/1, §3, vijfde lid, op de vierde en de vijfde regel de woorden "intra- of extracurriculair" vervangen door het woord "extracurriculair".

VERANTWOORDING

Op zich zijn de verplichte niet-bindende starttoetsen met voorziene remediëring een initiatief dat vertrekt vanuit een nobel streven, wat dus in zekere zin een stap in de goede richting is. Ze bieden enerzijds aan de hogeronderwijsinstellingen aldus de kans om de kwaliteit van de instroom beter te monitoren en te bewaken, wat de kwaliteit van de opleiding zelf ten goede kan komen. Anderzijds geven de starttoetsen aan de student een realistisch beeld van de startcompetenties die hij/zij al dan niet bezit en dus een inschatting in hoe groot de kans is dat hij/zij de richting met succes kan volmaken. Ook de remediëring is in die zin er vooral op gericht om eventuele tekorten snel weg te werken. De starttoetsen bieden dus zeker potentiële voordelen ten opzichte van een compleet vrije toegang zonder proef of ten opzichte van een vrijwillige ijkingsproef. Maar met deze maatregel is er wel enig gevaar op een zekere 'verleerplichtisering' van het hoger onderwijs.

Met het opleggen van de verplichte remediëring door de hogeronderwijsinstellingen aan instromende studenten in een bepaalde opleiding die niet slaagden voor de starttoets van deze opleiding geeft de decreetgever een extra taak aan de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen. In se zou men hier kunnen stellen dat het op zich al eigenaardig is dat hogeronderwijsinstellingen zouden moeten opdraaien om beginnende studenten te gaan remediëren inzake tekorten waar de instellingen eigenlijk niet zelf verantwoordelijk voor zijn, maar wel ofwel de student zelf, ofwel het niveau van diens opleiding in het secundair onderwijs of enig ander educatief voortraject dat de desbetreffende student heeft gevolgd alvorens de start van diens hogeronderwijs carrière. Daarbij zou het volgens de indieners van voorliggend amendement des te eigenaardiger zijn dat de remediëring van tekorten inzake startcompetenties bij dat segment van de startende studenten dat niet slaagde voor de starttoets, tijd en ruimte zou innemen van (een deel van) van het eigenlijke curriculum van de desbetreffende hogeronderwijsinstelling. Het eerste jaar van een bacheloropleiding dient om kennis, vaardigheden en competenties verbonden aan de desbetreffende hogeronderwijsopleiding aan te leren, niet om kennis, vaardigheden en competenties die op basis van de Vlaamse eindtermen al op het einde van het leerplichtonderwijs dienen gekend te zijn en beheerst te worden door iedere Vlaamse adolescent als minimumdoelen te gaan aanleren.

In dat opzicht is het volgens de indieners van voorliggend amendement niet opportuun om remediëringstrajecten intra-curriculair te organiseren en dus in te kantelen binnen het gewone curriculum van de desbetreffende bacheloropleiding. Want eigenlijk geeft men zo dus de facto een of meerdere vrijstellingen voor vakken binnen het gewone curriculum van de desbetreffende bacheloropleiding aan studenten met initiële tekorten. Volgens de indieners van voorliggend amendement is de beste piste hier dat deze studenten met tekorten hun extra remediëring extra-curriculair moeten doen, dus ofwel nog voor de start van het academiejaar, ofwel tijdens het academiejaar, maar dan bovenop de gebruikelijke omvang van het curriculum van het eerste jaar van de desbetreffende opleiding (wat normaliter zestig studiepunten bedraagt).

Deze bepaling is volgens de indieners van voorliggend amendement niet ondoenbaar voor de desbetreffende groep studenten aangezien het voorliggende ontwerp van decreet stelt dat de omvang van de verplichte remediëring het gewicht van (het equivalent van) zes studiepunten niet zou mogen overschrijden vermits het volgens voorliggend ontwerp van decreet hier zou moeten gaan om beperkte en remedieerbare tekorten die gaan over de concrete startcompetenties om aan een concrete opleiding te beginnen. Wanneer dit werkelijk ondoenbaar zou zijn om tekorten in te halen buiten het eigenlijke curriculum, dan betekent het de facto vaak dat de tekorten groter zijn dan wat redelijkerwijs redemeerbaar is binnen dat gewicht van zes studiepunten.

AMENDEMENT Nr. 16

**voorgesteld door Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers,
Jan Laeremans en Chris Janssens
na indiening van het verslag**

Artikel 16

Dit artikel vervangen door wat volgt:

"Art. 16. In artikel II.200 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 1 maart 2019, worden een paragraaf 4, een paragraaf 5 en een paragraaf 6 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§4. Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar.

Deze verplichting geldt niet voor:

- 1° een student die op grond van zijn dossier een geïndividualiseerd traject als vermeld in paragraaf 2 verkreeg;*
- 2° een student met een bijzonder statuut. De instelling kan voor de groep van studenten met dat bijzonder statuut een modeltraject aanbieden met een afwijkende studieomvang;*
- 3° een student die reeds een bachelor- of masterdiploma heeft behaald of een diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend.*

§5. Onverminderd de regels rond het leerkrediet heeft een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding een bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, derde lid, §3, tweede lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd, het recht om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in die opleiding op te nemen.

Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding geen bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, derde lid, §3, tweede lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd en die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, een tolerantie of een deliberatiecijfer heeft verworven, heeft het recht om jaarlijks 72 studiepunten in die opleiding op te nemen.

§6. Een student die niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, een tolerantie of deliberatiecijfer heeft verworven, schrijft zich bij een volgende inschrijving in die opleiding ten minste opnieuw in voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven. Indien één van deze opleidingsonderdelen een keuzeopleidingsonderdeel is, kan de student opteren voor een vervangend keuzeopleidingsonderdeel binnen de geldende afspraken van de betreffende instelling."

VERANTWOORDING

De met voorliggend amendement voorgestelde wijziging schrapt de oorspronkelijke paragraaf 5 uit artikel 16 van het ontwerp van decreet en de verwijzingen in dit artikel naar deze oorspronkelijke paragraaf 5. De volgende paragrafen worden diensgevolg hernummerd.

In deze oorspronkelijke paragraaf 5 werd de capaciteit van hogeronderwijsinstellingen om volgtijdelijkheidsvoorwaarden op te leggen aan studenten erg beperkt. Hierbij werd immers vastgesteld dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid zou beperken tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico's of veiligheidsproblemen

kon het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer hij/zij een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

Een risico of veiligheidsprobleem werd hierbij gezien als gevallen waarbij bijvoorbeeld een student de basisprincipes bij labo-oefeningen nog niet kent en toch al proeven zou doen in een labo met gevaar voor de eigen veiligheid en de veiligheid van medestudenten en docenten, of wanneer een student medische handelingen zou stellen wanneer hij de basishandelingen nog niet onder de knie heeft of nog over onvoldoende inhoudelijke kennis beschikt om die handelingen correct uit te voeren.

Met deze bepalingen moest de instelling het aan de student toestaan dat een opleidingsonderdeel tegelijkertijd met voorgaande opleidingsonderdelen zou worden opgenomen, dit evenwel op voorwaarde dat de student het voorgaande opleidingsonderdeel reeds gevolgd heeft maar hiervoor geen creditbewijs, deliberatiecijfer of tolerantie(s) verwerf.

Een dergelijke beperking heeft, ondanks de goede intenties om voor studenten die in eerste instantie niet slagen voor een of meerdere vakken de totale studieuurtijd te beperken, toch mogelijks aanzienlijke negatieve complicaties, en dit zowel voor de desbetreffende studenten als voor de docenten als voor de logische opbouw van het curriculum in een heel aantal opleidingen. Vanuit het veld klonken hieromtrent dan ook verschillende bezorgdheden.

In richtingen waarin de vakken eerder thematisch van aard zijn (bijvoorbeeld geschiedenis of theologie) zou een dergelijke beperking inzake het kunnen opleggen van volgtijdelijkheidsvoorwaarden weinig problemen opleveren aangezien men daar sowieso veel keuzevakken heeft die niet per se op elkaar voortbouwen. Maar in opleidingen waar het grootste deel van het curriculum uit vakken bestaat die wel op elkaar voortbouwen, zal dit wel voor grote problemen zorgen bij studenten met tekorten die vakken meenemen en dus niet het standaardtraject volgen. Hierbij wordt vooral gedacht aan talenrichtingen, maar bijvoorbeeld ook aan de lerarenopleidingen waar de stages ook op elkaar voortbouwen. Dit zal mogelijks voor een grote potpourri zorgen in het vakkenpakket van studenten met studieduurvertraging in die richtingen. Een student taal- en letterkunde Frans-Italiaans zal bijvoorbeeld tegelijk in Italiaanse taalkunde 1 en Italiaanse taalkunde 2 kunnen zitten, terwijl de logica toch is dat men het best eerst het initiële opleidingsonderdeel succesvol afwerkt alvorens men begint aan het tweede om dit ook succesvol te kunnen afronden. Vandaar dat op dit moment heel wat hogeronderwijsinstellingen in dergelijke richtingen redelijk wat volgtijdelijkheidsvoorwaarden hanteren, iets wat ze dus in de toekomst minder of niet meer zouden kunnen doen en wat dus mogelijks de kwaliteit van de opleiding zou affecteren. Als bijvoorbeeld docent Italiaans 2 kan men er dan immers niet meer van uitgaan dat iedere student in het lokaal de basisprincipes van het eerste vak heeft gezien. Dat zal sowieso ook voor meer planlast zorgen in de concrete lespraktijk.

Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) stelt dat het beperken van de volgtijdelijkheidsvoorwaarden het erg moeilijk maakt voor opleidingen om inhoudelijke leerlijnen uit te zetten. Nochtans zijn inhoudelijke leerlijnen uiterst belangrijk in het kader van curriculumdesign. Volgtijdelijkheidsvoorwaarden dienen daarnaast ook ter bescherming van studenten. Hun doel is te vermijden dat studenten opleidingsonderdelen opnemen als ze nog niet over de nodige voorkennis beschikken, en hierdoor nauwelijks kans hebben om de leerdoelen te behalen.

Het beperken van volgtijdelijkheidsvoorwaarden staat ook diametraal tegenover de bezorgdheden die leven in het veld over de coherentie van de curricula die door de flexibilisering erg gefragmenteerd worden. Sommigen willen net meer werken met samenhangende blokken van opleidingsonderdelen. Het opheffen van die voorwaarden zal in bepaalde richtingen die curricula minder coherent maken. Voor de instelling wordt de organisatie nog complexer, de sociale cohesie wordt nog beperkter en het wordt nog complexer om een zinvol curriculum uit te werken.

Daarom is het dus opportuun om middels dit amendement deze oorspronkelijke maatregel van paragraaf 5 te schrappen opdat de hogeronderwijsinstellingen zelf kunnen blijven beslissen waar het opleggen van volgtijdelijkheidsvoorwaarden nodig is en deze zich dus niet moeten beperken tot opleidingsonderdelen waarbij er zonder volgtijdelijkheidsvoorwaarde een risico inzake veiligheid en/of gezondheid zou bestaan.

■

AMENDEMENT Nr. 17

**voorgesteld door Kristof Slagmulder, Roosmarijn Beckers,
Jan Laeremans en Chris Janssens
na indiening van het verslag**

Artikel 19

Punt 1° schrappen.

VERANTWOORDING

Door het schrappen van de beperking inzake het kunnen opleggen van volgtijdelijkheidsvoorwaarden, zoals voorgesteld in amendement 2, is ook de inschrijving in het onderwijsreglement van de risico's of veiligheidsproblemen op basis waarvan volgtijdelijkheid wordt opgelegd, niet meer nodig.

